

**JZU DOM ZDRAVLJA
„Izudin Mulabećirović-Izo“
T E Š A N J**

**INFORMACIJA
O IMPLEMENTACIJI PORODIČNE MEDICINE
2001.-2013.**

Tešanj, novembra 2013.

UVOD

Porodična medicina, kao vid primarne zdravstvene zaštite pacijenata, u BiH se izgrađuje posljednjih 13 godina.

Porodična medicina predstavlja drugačiji pristup primarnoj zdravstvenoj zaštiti kroz orijentiranost na kontinuirano očuvanje i unapređenje zdravlja stanovništva, sa pacijantom u centru njege. Prednost se daje principu »bolje spriječiti, nego liječiti«, pa se težište stavlja na savjetovanje pacijenta, rano otkrivanje bolesti i blagovremeno liječenje.

Porodična medicina je prvi kontakt sa pacijentom u sklopu sistema zdravstvene zaštite, osiguravajući otvoren i neograničen pristup za njegove korisnike, rješavajući sve zdravstvene probleme bez obzira na dob, spol ili bolest s naglašenošću na konzistentnost zdravstvene zaštite sa socijalnim i zdravstvenim karakteristikama populacije i bazirana na činjenici da je porodica osnovna jedinica kroz koju se može djelovati. Ako se porodica aktivno uključi u zdravstvenu zaštitu vlastitog zdravlja i usko sarađuje sa zdravstvenim sistemom, onda će se na ekonomski visoko isplativ način, uz najmanje napore, zdravstvenom zaštitom obuhvatiti najveći dio populacije.

Tim porodične medicine čini: spec. porodične med. ili porodični doktor, porodična sestra u radu u intervenciji i patronažna sestra.

RAZVOJ PORODIČNE MEDICINE

Reforma primarne zdravstvene zaštite sa uvođenjem porodične medicine provodi se u saradnji sa međunarodnim agencijama iz ove oblasti. Posebno se u ovom procesu ističu Svjetska banka, Svjetska zdravstvena organizacija, Švicarska razvojna korporacija (SDC), Europska unija, Japanska međunarodna razvojna agencija (JICA), Vijeće Europe i Kanadska međunarodna razvojna agencija koje daju finansijsku i tehničku podršku, te na taj način aktivno doprinose razvoju primarne zdravstvene zaštite i porodične medicine.

Implementacija porodične medicine u općini Tešanj započeta je 2001.godine i traje do danas. Reforma primarne zdravstvene zaštite odvijala se kroz dva segmenta: materijalno jačanje kroz opremanje prostora i opreme prema standardima i normativima porodične medicine i kadrovsko jačanje što podrazumjeva dodatnu edukaciju iz porodične medicine i uvođenje nove specijalističke grane:- porodične medicine.

HRONOLOGIJA DOGAĐANJA:

2001.godina – Dom zdravlja formira 5 timova porodične medicine koji se sastoje od jednog doktora i jedne medicinske sestre koji se upućuju na dodatnu edukaciju iz porodične medicine. Odabir timova je bio isključivo na principu dobrovoljnosti.

2002.godina – uz pomoć FaMI project-a završen sprat iznad Službe hitne medicinske pomoći u veličini 266m² korisnog prostora i opremljene 4 ambulante porodične medicine.

Peti tim porodične medicine smješten je u ambulanti Jelah. U ambulanti Jelah počinje raditi šesti tim po završetku specijalizacije iz porodične medicine.

Sve ambulante opremljene standardiziranom opremom za porodičnu medicinu od strane Project HOPE.

Na edukaciju upućeno novih 10 zaposlenika.

2003.godina – završeno renoviranje i opremanje ambulanti u Šijama, Kaloševiću, Tešanjci (prizemlje zgrade) i Miljanovcima – Lončari i Jelahu, započinju sa radom

- novih 5 timova.
 Mjesna zajednica Miljanovci Novi ustupa prostor u Domu kulture za rad ambulante porodične medicine.
- 2004.godina- otvara se ambulanta u Piljužićima
- 2005.-2007.- gradi se ambulanta u Karadaglijama i renovira I sprat zgrade u Tešanjci radi obezbjeđenja boljih uslova za rad tima POM u skladu sa naraslim potrebama korisnika zdravstvene zaštite.
 Općina Tešanj vlastitim sredstvima vrši dogradnju ambulante u Jelahu
- 2008.godine- renovira se ambulanta u Trepču i vrši renoviranje i dogradnja centralnog grijanja u ambulanti Jelah
- 2009.-2012.- kontinuirana edukacija timova porodične medicine, završeno unutrašnje Renoviranje ambulante u Kaloševiću sredstvima iz projekta SH preko Federalnog Ministarstva zdravstva
- 2013.godina – ugovoreno renoviranje ambulante u Šijama koje finansira Federalno ministarstvo zdravstva
 Upućen na edukaciju iz porodične medicine 1 tim u sastavu jedan doktor i dvije medicinske sestre.

U proteklom periodu Dom zdravlja je uputio na dodatnu edukaciju iz porodične medicine ukupno 21 doktora i 25 medinskih sestara. Edukacije su organizovane u Sarajevu i Zenici i svaki ciklus je trajao 6 mjeseci. Dva doktora i dvije sestre iz PZU „Medicus“su takođe obavili edukaciju.

Pored edukacije iz porodične medicine timovi porodične medicine bili su uključeni u programe edukacije iz upravljačkih vještina i edukaciju edukatora. Svaka edukacija sastojala se od više sesija.

FaMI švicarska fondacija je najvećim dijelom bila uključena u implementaciju porodične medicine u dijelu opremanja objekata i ordinacija. Značajan doprinos dali su i Općina Tešanj u izgradnji objekata u Karadaglijama i dogradnji ambulante u Jelahu. Svoj doprinos u finansiranju projekata u okviru porodične medicine dali su Federalno Ministarstvo zdravstva i Kantonalno Ministarstvo zdravstva. Danas su svi terenski objekti u vlasništvu Doma zdravlja opremljeni centralnim grijanjem, fiksnom telefonijom, opremom prema standardima porodične medicine. Ambulante u Miljanovcima i Piljužićima su smještene u objekte kojima raspolažu mjesne zajednice i uslovi rada u njima ne zadovoljavaju zdravstvene standarde u cjelosti.

PILOT UGOVOR IZ DOMENA PORODIČNE MEDICINE

Projekt porodične medicine u svojoj osnovi ima za cilj privatizaciju na način da se privatiziraju ambulante porodične medicine pod patronatom domova zdravlja. U skladu s tim Zavod zdravstvenog osiguranja Zenica startovao je sa Pilot ugovorom iz porodične medicine sa doktorima iz PZU „Medicus“ Vukovo. Ugovorni doktori i medicinske sestre obavili su dodatnu edukaciju iz porodične medicine, ambulanta je opremljena u skladu sa standardima u zdravstvu i time su stečeni uslovi za pružanje usluga iz porodične medicine. Registracija pacijenata je trebala obuhvatiti naseljena mjesta koja gravitiraju lokaciji ambulante ali zbog činjenice da je jedan dio stanovništva sa tog područja već se registrirao u Tešnju, dozvoljena je registracija sa šireg područja Tešnja. Startni broj pacijenata bio je 2350 da bi u 2013.godini on iznosio 2633 osiguranika. Ugovaranje ide preko Doma zdravlja koji ima obavezu praćenja i kontrole izvršavanja Pilot Ugovora.

Najveća teškoća i implementaciji Pilot Ugovra jeste što u Domu zdravlja nije bila provedena potpuna registracija pacijenata te je bilo pacijenata koji su registrovani u ambulanti „Medicus“a nastavili se liječiti u Domu zdravlja. U prošloj godini provedena je preregistracija na cijelom području općine Tešanj i stanje se znatno popravilo.

PORODIČNA MEDICINA 2013.GODINE

Općina Tešanj ima cca 48.000 stanovnika. Zavod zdravstvenog osiguranja Zenica priznaje 7569 djece do 7 godina i 36.440 osiguranika u dobnoj skupini starijih od 7 godina. U tekućoj godini Zavod finansira 18,22 timova porodične medicine a prema obavljenoj preregistraciji registrovano je 40.416 osiguranika (napomena: pretpostavka je da je registracijom obuhvaćeno 85% stanovništva).

Dom zdravlja ima formiranih 20 timova porodične medicine od čega jedan tim u PZU „Medicus“.

TEŠKOĆE U IMPLEMENTACIJI PROJEKTA PORODIČNE MEDICINE

1. implementacija porodične medicine zahtijevala je potpunu reorganizaciju rada i zdravstvenih radnika u Domu zdravlja. Doktori specijalisti (pedijatri, spec.urgentne med., neuropsihijatri, otorinolaringolog, dermatovenerolog) opredjelili su se za porodičnu medicinu bez mogućnosti da se obezbjede novi doktori specijalisti.
2. Edukacija je zahtijevala veliki broj dana odsustvovanja sa posla što je stvaralo česta negodovanja pacijenata i dodatni pritisak na preostalo medicinsko osoblje za dodatnim angažovanjem.
3. Na tržištu rada nije bilo dovoljno doktora medicine (u 2013.godini se stanje značajno popravilo) koji bi mogli biti angažovani. A oni koji su se zapošljavali obavljali bi godinu dana pripravničkog staža, još jednu godinu bi morali raditi prije odobravanja specijalizacije koja traje 4 godine. U posljednjih pet godina Dom zdravlja redovno ima 4-5 specijalizanata iz različitih grana medicine (pedijatrija, porodična medicina, urgentna medicina, interna med., ginekologija, medicinska biohemija) za koje Dom zdravlja iz vlastitih sredstava obezbjeđuje sva novčana primanja iz radnog odnosa i naknadu kliničkim centrima koja se mjesečno kreće cca 200,00KM po specijalozantu.
4. Registracija pacijenata je išla sporo uz izraženu pasivnost građana da se registriraju u timove porodične medicine. S obzirom da je od prve registracije prošlo više od 10 godina, u 2012.godini pristupilo se novoj preregistraciji na cijelom području općine Tešanj. Procjenjuje se da je preregistracija obuhvatila 85% stanovništva. Registracija novih pacijenata traje u kontinuitetu.

ZADACI ZA DALJI RAZVOJ PORODIČNE MEDICINE

U cilju jačanja zdravstvenog sektora i podizanja nivoa kvalitete zdravstvenih usluga potrebno je u narednom periodu staviti akcenat na:

1. Informatizaciju u zdravstvu s ciljem poboljšanja evidencije u zdravstvu, praćenja pacijenta u njegovom kretanju unutar sistema zdravstvene zaštite, kontrole potrošnje lijekova, uvezivanja primarne zdravstvene zaštite sa drugim i višim oblicima zdravstvenih usluga. Dom zdravlja je obuhvaćen Planom informatizacije od strane Federalnog Ministarstva zdravstva koji je započet ove godine. Za početak provedeno je snimanje postojećeg stanja informatičke opreme u Domu zdravlja i veličine potreba za informatičkom opremom.
2. Ulogu patronažne setre u timu porodične medicine. Patronažna sestra treba postati važna karika u odnosu pacijent-doktor u smislu da setra na terenu prati, educira, savjetuje pacijenta i prenosi informacije do doktora koji će imati stalni uvid u stanje pacijenta bez obaveznog pregleda i dolaženja pacijenta u ordinaciju.

D I R E K T O R

Mudrov dr Hidajet
spec.pneumoftiziolog

broj:3921/13
Dana 18.11.2013.godine